

Husitské kroniky

Husitství představuje v českých dějinách významnou, v minulosti také často ideologizovanou kapitolu. Reformní, k myšlenkám Jana Husa se hlásící hnutí žádalo obrodu církve a návrat ke kořenům křesťanské víry. Odtud také spojení s pozdější evropskou reformací. V užším rozměru je husitství kladeno mezi léta 1415 a 1434 a bylo ledováno s velkým zájmem jak na domácí půdě, tak za hranicemi. Proto také vznikl soubor kronik a zpráv. Žádná však nepopisuje celou epochu, obvykle zaznamenává pouze události, které byly blízké autorovi daného díla.

Petr z Mladoňovic

O tomto autorovi toho není mnoho známo. Narodil se někdy kolem roku 1390. První určitý údaj je z roku 1409, kdy složil bakalářské zkoušky a byl promován přímo Husem. Roku 1414 se stává písařem Jana z Chlumu. S ním se také dostává na kostnický koncil a stává se tak přímým svědkem tamějších událostí. Po Husově smrti se vrací zpátky do Prahy. Stává se kazatelem u sv. Michala. Umírá roku 1451.

Zpráva o Mistru Janu Husovi v Kostnici (*Relatio de magistri Joannis Hus causa in Constantiensi consilio acta*) – zpráva o průběhu procesu v Kostnici

- rozdělena do 5 částí
- první verze vznikla v Kostnici; v Praze dílo jen doplňoval a napsal poslední část

Vypravování o Mistru Jeronýmovi Pražském, upáleném v Kostnici pro Kristovo jméno (*Narration de magistro Hieronymo Pragensi pro Christi nomine Constantiae exusto*) – vyprávění o procesu s Jeronýmem Pražským v Kostnici

Mikuláš „Biskupec“ z Pelhřimova

Datum narození není přesně známo, asi polovina 80. let 14. století. V roce 1409 se stává bakalářem. Jeho osudy jsou spojeny s nejrevolučnějším křídlem husitů – s Tábořem. Stojí v čele táboritů hned od jejich vzniku a stává se zástupcem Tábora. Z tohoto důvodu se účastní jednání v Chebu a v Basileji. Zemřel asi roku 1457 na hradě v Poděbradech, kde je vězněn po podrobení Tábora Jiříkovi z Poděbrad.

Kronika obsahující spor kněží tábořských (*Chronicon continens causam sacerdotum Taboriensium*) – popisuje období mezi lety 1419 a 1444

- 3 části
- obsahuje názory táborů, stejně jako názory odpůrců

Bartošek z Drahonice

Narozen pravděpodobně v průběhu 80. let 14. století. Katolický voják. Zemřel nejspíš kolem roku 1443.

Kronika Bartoška z Drahonice – kronika vojenských událostí let 1419 až 1443

- psaná špatnou latinou
- popisuje to, co sám viděl a zažil

Aeneas Silvius Piccolomini

Narodil se roku 1405 v Itálii. Zúčastnil se koncilu v Basileji, kde poznal reprezentanty husitských stran. Roku 1451 poprvé dojel do Českého království. Roku 1458 se stal papežem a přijal jméno Pius II. Zemřel roku 1464.

Historie česká (*Historia Bohemica*) – popis české minulosti od příchodu praotce Čecha až do 14. století

- těžištěm díla je husitské období
- odsuzoval husitství, ale na druhé straně dokázal ocenit jejich válečné úspěchy
- zdroj poznání o českých dějinách pro celou Evropu

Kronika velmi pěkná o Janu Žižkovi, čeledínu krále Václava

Napsána krátce po roce 1470. Autor kroniky není znám. Čerpal z rukopisů, ze kterých si vypsál údaje o Žižkovi. Tato fakta potom parafrázoval, ne vždy ale v přesném chronologickém sledu. Tato kronika je odrazem Žižkova kultu, který byl v té době rozšířen mezi širokými vrstvami obyvatelstva.

Deník tábořského kněze o jednání Čechů na koncilu basilejském z roku 1433

Spis je anonymní. Přísně chronologický záznam událostí a stručná shrnutí projevů obou zúčastněných stran.

Edice:

Kronika Bartoška z Drahonice, FRB V, J. Goll (ed.), Praha 1893, str. 589 – 628.

Eneáš Sylvius Kronika česká, FRB VII, J. Emler (ed.), str. 61 – 258.

Petri de Mladonowicz relatio de Magistro Johanne Hus, FRB VIII, V. Novotný, Praha 1932, str. 25 – 120.

Petri de Mladoňowic. Narracio de Magistro Hieronymo Pragensi, pro Christi nomine Constancie exusto, FRB VIII, V. Novotný (ed.), Praha 1932, str. 339 – 350, č. 17.

Hlaváček, Ivan: Ze zpráv a kronik doby husitské. Praha 1981.

Literatura:

Čornej, Petr: Tajemství českých kronik. Cesty ke kořenům husitské tradice. Praha 2003.

Šmahel, František: Husitská revoluce I. Doba vymknutá z kloubů. Praha 1995.